

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3464/2021. (XI. 3.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.II.20.640/2020/18. számú részítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó magánszemély az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdésének d) pontja, valamint az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. § (1) bekezdése alapján alkotmányjogi panaszszal fordult az Alkotmánybírósághoz, melyben a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.II.20.640/2020/18. számú, valamint a Fővárosi Ítéltábla 17.Pf.20.786/2019/7-II. számú részítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte. Az indítványozó kérte továbbá, hogy az Alkotmánybíróság a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: régi Pp.) 359/C. § (2) bekezdése alapján hívja fel az első fokon eljáró bíróságot a megsemmisíteni kért kúriai részítelest és a másodfokú részítelest végrehajtásának, valamint a 71.P.20.163/2020 ügyszámon folyamatban lévő elsőfokú eljárás felfüggesztésére.
- [2] 2. Az indítvány benyújtására alapul szolgáló ügynek az alkotmányjogi panasz elbírálása szempontjából lényeges elemei a következők.
- [3] 2.1. Az indítványozó élettársi kapcsolatának időtartama (2000. december–2006. július 12.) alatt volt élettársával (a továbbiakban: élettárs) építkezésbe kezdett. A lakást az élettárs rokonai tulajdonában álló, több lakásból álló ház padlásterének beépítésével alakították ki; a beépítetlen padlástér 2004 decemberében az élettárs tulajdonába került. A peradatok alapján 2005 májusában beköltöztek a lakásba, azonban az utolsó használatbavételi engedélyeket (csatorna, illetve gázkészülék) csak 2007 őszén adták ki. Az élettársi kapcsolat időközben megszűnt közöttük, indítványozó 2006. szeptember 18-án kiköltözött az ingatlanból. Az indítványozó ezt követően indított pert az élettársi közös vagyon megosztása tárgyában.
- [4] 2.2. Az indítványozó (a bírósági eljárásban: felperes) módosított keresetében elsődlegesen annak megállapítását kérte, hogy a (ház) ingatlan 100/2140-ed eszmei tulajdoni hányadának a tulajdonosa, másodlagosan kérte a megszerzett tulajdoni hányad 75/2140-ed részben való megállapítását. Kérte továbbá az élettársával (a bírósági eljárásban: I. rendű alperes) az ingatlanon keletkezett közös tulajdon megszüntetését akként, hogy az indítványozó tulajdoni hányadát élettársa váltsa magához; amennyiben élettársa a megváltási ár megfizetésére nem volna képes, illetve az méltányos érdekét sértené, kérte a közös tulajdon árverési úton történő értékesítését és a vételár eszmei tulajdoni hányadok szerinti megosztását. Másodlagosan kérte a közös tulajdonban lévő, hatlakásos ingatlan társasházi tulajdonná alakítását. A perbe II-IX. rendű alperesekként az ingatlan többi tulajdonosát is bevonta; őket a kereset tülésére kötelezni az indítványozó.
- [5] Az indítványozó 2006. szeptember 1-től többlethasználati díj és annak kamatai megfizetésére kérte kötelezni élettársát.
- [6] Az indítványozó kérte továbbá az életközösség időtartama alatt vásárolt, tételesen felsorolt 13 ingóság értéke, mindösszesen 3 196 287 Ft vagyoni érték felosztását saját javára 75,03%, élettársa javára 24,97% szerzésben való közreműködési arány szerint.
- [7] Az élettárs a kereset elutasítását kérte; arra hivatkozott, hogy az építkezés anyagi háttere az ő különvagyonából származott, arra rokonai közreműködésével került sor. Az indítványozó minimális munkát végzett az építkezés kapcsán. A többlethasználati díj megállapításának elutasítását amiatt kérte, mert állítása szerint az indítványozó önként, a visszatérés szándéka nélkül hagyta el a lakást; a követelés azért is idő előtti, mert az indítványozó nem tulajdonosa az ingatlanak.

- [8] Az első fokon eljáró Fővárosi Törvényszék a keresetnek részben helyt adott, részben elutasította azt. Ítéletével megkereste az illetékes kormányhivatalt az ingatlan tulajdoni lapján szereplő, az élettársra vonatkozó 15/214 tulajdoni hányad tulajdonjogának törlése, valamint az indítványozó 79/2140 és az élettárs 71/2140 arányú tulajdonjogának bejegyzése érdekében, élettársi közös vagyon megszüntetése jogcímén. Elrendelte a fennálló közös tulajdon árverés útján történő értékesítését, meghatározva a legkisebb árverési vételárát, amelyet a felek között 63,2%–36,8% arányban kell felosztani. A bíróság az alpereseket mindennek tűrésére kötelezte. A fentieken túlmenően az indítványozó keresetét elutasította.
- [9] A bíróság számos tanút meghallgatott, igazságügyi szakértői véleményt szerzett be. Részletesen felmérte az ingatlan építésének egyes részleteit és azt, hogy azt ki végezte és feltehetően milyen forrásból. A bíróság vizsgálta továbbá, hogy az élettársaknak a kapcsolat kezdetekor, illetve végén mennyi megtakarítása, különvagyona volt; az élettársi kapcsolat ideje alatt mekkora jövedelmük keletkezett, illetve kaptak-e személyre szóló (pénzbeli vagy egyéb) ajándékot (amely a különvagyonba számítandó). Vizsgálta továbbá a beépítetlen padlástér és a kialakított lakás forgalmi értékét; mind az építkezés megkezdésekor, mind a beköltözéskor, mind pedig az élettársi közösség megszűnésekor. A bíróság ez alapján állapította meg, hogy az indítványozó 63,2%, míg élettársa 36,8%-ban járult hozzá a vagyonszerzéshez.
- [10] A bíróság nem találta bizonyítottnak az indítványozó által állított munkavégzés mennyiségét.
- [11] A bíróság az ingóságok tekintetében arra mutatott rá, hogy az indítványozó eredeti nyilatkozata szerint az építkezés ideje alatt más nagyobb értékű ingóságot vagy ingatlant nem vettek, egyedül az ingatlan vonatkozásában keletkezett élettársi közös vagyon; az ingó vagyonra vonatkozó igényét csak 12 évvel a per kezdete után kívánta érvényesíteni. A bíróság a kérelemnek nem adott helyt, megállapította, hogy az ingóságok egy része tartozéknak, másik része alkotórésznek minősül, amelyet az ingatlan forgalmiértékének a megállapításakor lehetett figyelembe venni.
- [12] A bíróság az indítványozó többlethasználati díj iránti igényét sem találta megalapozottnak.
- [13] 2.3. Az indítványozó és az élettárs fellebbezése alapján másodfokon eljáró Fővárosi Ítéletábrla részítéletében az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét (az indítványozó keresetét a 90/2140 tulajdoni hányadot meghaladóan, valamint az ingókkal kapcsolatos igény tekintetében elutasító, illetőleg az alpereseket az indítványozó tulajdonjoga bejegyzésének tűrésére kötelező rendelkezései) nem érintve, a tulajdonjog bejegyzése iránti megkereséssel kapcsolatos rendelkezését részben megváltoztatta, és az indítványozó 20/2140, az élettárs 130/2140 arányú tulajdonjogának élettársi közös vagyon megosztása címén való bejegyzése végett kereste meg az illetékes kormányhivatalt. A közös tulajdon megszüntetésére vonatkozó és a keresetet a többlethasználati díj tekintetében elutasító rendelkezéseket a bíróság hatályon kívül helyezte, és e körben az elsőfokú bíróságot a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasította.
- [14] Az indítványozó fellebbezésében a szerzési arányok 72,47%–27, 53%-ra változtatását kérte, mivel álláspontja szerint egyrészt az élettársa különvagyonából le kell vonni az ingóságok megszerzésére fordított összeget, másrészt a saját maga által végzett szellemi és fizikai munka értékét 2 805 000 Ft értékben kérte beszámítani. Kérte továbbá a közös tulajdon megszüntetése körében figyelembe venni az 1,9 méter belmagasság alatti 20 m²-nyi terület fele részét. Erre tekintettel 10 178 831 forinttal kérte megemlíni az ingatlan értékét, illetőleg legkisebb árverési vételárát. Vitatta továbbá a -20%-os korrekció alkalmazását, amelynek figyelmen kívül hagyása mellett a forgalmi érték 103 951 250 forint lenne. A többlethasználati díj tekintetében ismét előadta, hogy az ingatlanból nem önként és a visszatérés szándéka nélkül távozott és fel is szólította az élettársát a lakás birtokba bocsátására.
- [15] Az élettárs fellebbezésében az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatását és a kereset elutasítását kérte, ennek hiányában pedig részítélettel kérte megállapítani a szerzésben való közreműködés, illetőleg az ingatlanon fennálló indítványozói tulajdon arányát. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás több szempontból iratellenes. Továbbra is arra hivatkozott, hogy az építkezést saját különvagyonából, illetve a szüleitől kapott ajándékokból, az ő személyes közreműködésükkel valósították meg.
- [16] A másodfokú bíróság megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a bizonyítást a szükséges terjedelemben lefolytatta, a rendelkezésre álló bizonyítékokat azonban részben okszerűtlenül mérlegelte és emiatt a tényállást kisebb pontatlanságokkal, illetőleg hiányosan állapította meg. A másodfokú bíróság a levont jogi következtetésekkel is csak részben értett egyet. Nézete szerint az elsőfokú bíróság ítélete indokolásának több pontján is helytállóan hivatkozik az élettársi közös vagyon megosztásának módja tárgyában kialakult bírói gyakorlatra, ennek ellenére azonban a megosztás általa alkalmazott módja – koncepcionális tévedések miatt – mégsem

felelt meg a jogszabályoknak. Az élettársi kapcsolat tartama alatt megszerzett egyes vagyontárgyakon fennálló tulajdoni hányadok meghatározása során ugyanis az egész élettársi kapcsolatra egységesen irányadó közreműködési arány mellett a bíróságnak számba kell vennie azokat a tényezőket is, amelyek az egyes vagyontárgyak esetén ezt az általánosan irányadó arányt az adott vagyontárgy tekintetében módosíthatják. Ha a saját vagyon megléte és annak az adott vagyontárgy megszerzésére való felhasználása bizonyítható, akkor a bírói gyakorlat a felhasznált saját vagyont nem mint az adott fél által megszerzett jövedelemhez hozzászámítandó és így az általánosan irányadó közreműködési arányt a fél javára módosító tényezőt, hanem mint az adott vagyontárgy tekintetében a tulajdoni arányt közvetlenül befolyásoló körülményt veszi figyelembe.

- [17] A másodfokú bíróság – szemben az elsőfokú ítélettel – további, közel 7 millió Ft élettársi különvagyon közvetlen felhasználását látta igazoltnak az építkezés munkálatokra. A másodfokú bíróság több egyéb, az élettárs által hivatkozott, ám az elsőfokú bíróság által elutasított tényezőt is figyelembe vett (pl. a beépítetlen padlástér értékét növelő tényező, illetve a korábban vásárolt és az építkezéshez felhasznált építőanyagok ára, az élettárs rokonaira tekintettel a szakemberek által végzett „ingyenmunka” értéke). A bíróság végül az értéknövekedésnek azt az összegét állapította meg, melyet az élettárs különvagyonából már nem finanszírozhatott (így az a közös vagyonból került finanszírozásra) és ez alapján a szerzési arányt 13,1%–86,9%-ban látta megállapíthatónak; a tulajdonjogot pedig az indítványozó részéről 20/2140, az élettárs részéről 130/2140 állapította meg. Ezen új arányok miatt a másodfokú bíróság a közös tulajdon megszüntetésével kapcsolatos elsőfokú rendelkezést sem tekinthette megalapozottnak, ezért e körben a bíróságot új határozat hozatalára utasította.
- [18] Az indítványozó többlethasználati díj iránti igényét a másodfokú bíróság megalapozottnak találta, annak öszszegszerűségéről azonban nem tudott határozni, mert az igazságügyi ingatlanszakértői szakkérdés. Erre tekintettel az elsőfokú bíróságot e körben is a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasította.
- [19] 2.4. Az indítványozó felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő, melyben azt kérte, hogy a Kúria a jogerős részítéletet helyezze hatályon kívül és állapítsa meg, hogy a felperes 90/2140-ed, az élettárs 60/2140-ed arányú tulajdonjogot szerzett, valamint, hogy a többlethasználati díj megfizetésének kezdő időpontja 2006. szeptember 18. Kérte, hogy a Kúria az áfa összegét is vegye figyelembe az építkezés bekerülési költsége összegénél. Vitatta a másodfokú bíróság által alkalmazott metodika helyességét. Nézete szerint az élettárs különvagyonának egy része (ingóságok értéke) kétszeresen került elszámolásra. A lakás aktuális forgalmi értékének a kiszámítása is téves.
- [20] A Kúria megállapította, hogy a másodfokú bíróság hatályon kívül helyezése folytán a többlethasználati díj igényérvényesítése időtartamáról (kezdő időpont) és a díj mértékéről, továbbá a közös tulajdon megszüntetésénél irányadó aktuális forgalmi értékről jogerős rendelkezés nincs, így e körben a felülvizsgálati kérelem kizárt. Az ingóvagyonra vonatkozóan azért nincs helye felülvizsgálatnak, mert az elsőfokú bíróság az indítványozó keresetét e körben elutasította, és ez ellen a felek fellebbezéssel nem éltek. Iratellenesen hivatkozik a felperes arra, hogy az elsőfokú bíróság az ingóságok élettársi saját vagyoni jellegét megállapította: az ítélet az ingóságokat részben tartozéknak, részben alkatrésznek minősítette és a forgalmi érték meghatározásánál tekintette értékelhetőnek.
- [21] A Kúria hivatkozott arra, hogy a felülvizsgálati kérelem tartalmi kellékeinek lényeges jellegzetessége a jogszabályhely és a kifejtett indokolás közötti szoros logikai és perjogi kapcsolat fennállása; a felülvizsgálati kérelemnek a szerkezetátalakítási költségek mellőzésére, illetve a nettó bekerülési értéken való elszámolására, valamint a padlás értékére vonatkozó részére ezt a kapcsolatot nem találta megállapíthatónak. Az egyes beruházási költségek, munkadíjak, az értékcsökkentő tényezőként figyelembe vett közműhiány, belmagasság elszámolása tekintetében az indítványozó maga hivatkozott arra, hogy ezek téves bizonyítékértékelések eredményei; az e körben megjelölt régi Pp. 163. § (2) bekezdése a bizonyítékok mérlegelésével ok-okozati összefüggésben nem áll. A felperes által elvégzett munkák beszámításának vizsgálatát szintén amiatt nem látta lehetségesnek a Kúria, hogy az e körben megjelölt régi Pp. rendelkezéssel nem állt fenn ok-okozati kapcsolat.
- [22] A Kúria úgy értékelte, hogy egyrészt a másodfokú bíróság számítási hibát vétett, másrészt a tervezés díját nem a bekerülési költség részeként kell elszámolni (hanem az a közös tulajdon megszüntetésénél számolható majd el), ez alapján állapította meg a tulajdoni hányadokat 24/2140 és 126/2140 arányban.
- [23] 3. Az indítványozó ezt követően nyújtotta be alkotmányjogi panaszát, melyben az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében biztosított, a tisztességes eljáráshoz való alapjoga, valamint XXVIII. cikk (7) bekezdésében foglalt jogorvoslathoz való joga sérelmét állította.

- [24] 3.1. Az indítványozó részletesen ismertette az Alkotmánybíróságnak az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésére vonatkozó – ügyében relevánsnak ítélt – gyakorlatát. Külön kiemelte: „A kereseti kérelem kimerítésének kötelezettsége azt a követelményt támasztja a bírói döntéssel szemben, hogy a bíróságok érdemi vizsgálat eredményeként az ítélet rendelkező részében rendelkezzenek a kereset, illetőleg viszontkereset valamennyi eleméről [24/2018. (XII. 28.) AB határozat, Indokolás [19]].” Hangsúlyosnak tartotta az Alkotmánybíróságnak az indokolási kötelezettségre vonatkozó gyakorlatát is. Az indítványozó hivatkozott az Alkotmánybíróságnak az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésével kapcsolatos gyakorlatára is.
- [25] 3.2. Az indítványozó alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésként azt jelölte meg, hogy a peres eljárás folyamán több tételt tartalmazó kereseteket terjesztett az elsőfokú bíróság elé, amelyek közül több kereseti tétel másodfokon az „Ítéletábra által nem került elbírálásra, vonatkozó indokolás sem volt és, mivel a másodfokú ítélet egyben jogerős ítélet volt”, ezen kereseti tételek esetében megvonták tőle „a bírósághoz-elbíráláshoz és a kereset kimerítéséhez való jogát”. Miután a másodfokon el nem bírált kereseti tételeket a Kúria sem bírálta el érdemben, az indítványozó álláspontja szerint a jogorvoslathoz való joga is sérült.
- [26] 3.3. Az indítványozó ismertette az élettársi közös vagyon részét képező ingatlan megosztásának és a tulajdoni hányadok meghatározásának eshetőlegesen választható módszertani változatait és azok sajátosságait [szerzési arány alapú módszertan, illetve szerzési arány és a beruházás bekerülési (építési) költsége alapú módszertan]. Az első- és másodfokon eljáró bíróság más-más módszertant alkalmazott. Az indítványozó állítása szerint az elsőfokú eljárás során több kereseti kérelmet is előterjesztett annak érdekében, hogy bármelyik módszer esetén a releváns tényeket figyelembe tudja venni a bíróság. Az indítványozó a következő, a másodfokú bíróság, illetve a Kúria által el nem bíralt „kereseti tételeket” nevesített: a) az általa végzett munkák ellenértéke (mintegy 2 800 000 Ft értékben), b) a szerkezetalakítási költségek elbírálása (mintegy 5 100 000 Ft), c) Áfa-költségek (mintegy 3 000 000 Ft). Tekintettel az elsőfokú bíróság által választott módszertanra, e bírói fórumnak nem kellett e kérdésekben döntenie. Az indítványozó álláspontja szerint az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésben biztosított jogának a sérelme amiatt következett be, hogy a per folyamán a másodfokú eljárásban először létrehozott beruházási bekerülési (építési) költséghez szervesen kapcsolódó, még az elsőfokú eljárásban benyújtott és a felek által vitatott kereseti tételek elbírálása a másodfokú eljárásban nem történt meg, e vitatott kereseti tételekre vonatkozó indokolás sincs, miközben lényegében ezen tételek elbírálása határozná meg a peres felek tényleges tulajdoni hányadait. Sérelmesnek tartotta, hogy a bíróság közel 4 millió forintban állapította meg az általa fizetendő per- és illetékköltséget, azonban további indokolást e körben nem terjesztett elő.
- [27] Az indítványozó a részítéletben el nem bíralt és az indokolásban sem említett, vitatott kereseti és fellebbezési tételek korábban ismertetett felsorolását kiegészítette, kifogásolta d) a lakás 1,9 m alatti belmagasságú területének figyelmen kívül hagyását és e) az ingatlan értéke meghatározásakor annak 20%-kal történő csökkentését. Tekintettel arra, hogy a másodfokú részítélet egyben jogerős ítélet is volt, az indítványozó állítása szerint ezen kereseti tételek esetében megvonták tőle a bírósághoz-elbíráláshoz, az indokoláshoz és a kereset kimerítéséhez való jogát is. Nézete szerint így nem került megválaszolásra az a kérdés, hogy a fenti költségeket (szerkezetalakítás, áfa) ki fedezte.
- [28] 3.4. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében biztosított, jogorvoslathoz való joga az indítványozó nézete szerint amiatt sérült, mert a fenti kérdések megválaszolásának hiánya fellebbezéssel már nem volt orvosolható, így a felülvizsgálati eljárásban kísérelte meg azt. Részletesen felsorolta, hogy nézete szerint mely tételek beszámítása volt hibás, és melyeket kellett volna a másodfokú bíróságnak beszámítania. A Kúria a felülvizsgálati kérelmet befogadta, azonban az a)–e) pontokban felsorolt tételek esetében érdemi vizsgálatot nem folytatott le, formai okra hivatkozva. Bár valóban téves volt a jogszabályi hivatkozás, a tartalma egyértelműen megállapítható volt, ezért a Kúriának a régi Pp. 273. § (2) bekezdése szerint érdemben kellett volna ezeket vizsgálni. Az indítványozó álláspontja szerint a kúriai tárgyaláson jogi képviselője explicit módon megjelölte a megfelelő régi Pp. rendelkezést, de ez egyébként a felülvizsgálati kérelméből is kiértelmezhető lett volna. Az indítványozó végül arra hivatkozott, hogy a Kúria és az Ítéletábra elvonta az alapjogát arra nézve, hogy perbe vitt lényegi kereseteit rendes bíróság érdemben elbírálja. Ezáltal pedig az ő „és három óvodáskorú gyermekének magánéletét, lakhatási lehetőségét, emberi méltóságát visszafordíthatatlan, negatív helyzetbe taszította”.
- [29] 4. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság először az alkotmányjogi panasz befogadásáról dönt, melynek során az eljáró tanács vizsgálja, hogy az indítvány megfelel-e az alkotmányjogi panasz befogad-

hatóságára vonatkozó törvényi – formai és tartalmi – feltételeknek. A testület megállapította, hogy az indítvány határidőben érkezettnek tekinthető, az indítványozó érintett és a Kúria részítéletével szemben további jogorvoslatra nincs lehetősége. Az indítvány az Abtv. 52. § (1) és (1b) bekezdésében foglalt feltételeknek is megfelel.

- [30] 4.1. Az Abtv. 29. §-a szerint „az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be”. E vagylagos feltételnek az indítvány az alábbiak miatt nem felel meg.
- [31] Tekintettel arra, hogy az Alkotmánybíróságnak – az indítványozó által is ismertetett – részletesen kimunkált gyakorlata van mind az Alaptörvény XXVIII. cikk (1), mind a (7) bekezdése tekintetében és az indítvány új, eddig még nem vizsgált szempontot nem vetett fel, ezért a jelen ügyben megválaszolendő, alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés nem azonosítható.
- [32] A bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességhez kapcsolódóan az Alkotmánybíróság az alábbiakra mutat rá.
- [33] Az Alkotmánybíróság – általánosságban – a jelen ügyben is hangsúlyozza azon következetes gyakorlatát, mely szerint „[a]z Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikk (1) bekezdésének értelmében az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve. Ennek megfelelően az Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdésének d) pontja alapján a bírói döntéseket az alkotmányosság szempontjából ellenőrizheti, és jogköre a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vizsgálatára és kiküszöbölésére korlátozódik, ezért a bírói döntés irányának, a bizonyítékok bírói mérlegelésének és értékelésének, illetve a bírósági eljárás teljes egészének ismételt felülbírálatára nem rendelkezik hatáskörrel.” {3170/2014. (VI. 3.) AB végzés, Indokolás [8]} A tényállás megállapítása, a bizonyítékok értékelése és mérlegelése ugyanis az eljárási jogi szabályokban a jogalkalmazó számára fenntartott feladat {ld. 3012/2016. (I. 25.) AB végzés, Indokolás [20]}.
- [34] „A bírói döntés elleni alkotmányjogi panasz azonban nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírói határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének. Miként az Alaptörvény [...] fent idézett rendelkezéseiből is kitűnik, az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszon keresztül is az Alaptörvényt, az abban biztosított jogokat védi. Önmagukban azonban a rendes bíróságok által elkövetett vélt vagy valós jogszabálysértések nem adhatnak alapot alkotmányjogi panaszra. Egyébként az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna [...]. A jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki. Ez a jogkör azonban nem teremthet alapot arra, hogy minden olyan esetben beavatkozzon a bíróságok tevékenységébe, amikor olyan (állítólagos) jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor, mely egyéb jogorvoslati eszközzel már nem orvosolható. Sem a jogállamiság elvont elve, sem a tisztességes eljárás alapjoga nem teremthet alapot arra, hogy az Alkotmánybíróság a bírósági szervezet feletti »szuperbíróság« szerepébe lépjen, és hagyományos jogorvoslati fórumként járjon el.” {3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]–[14]}
- [35] 4.2. Bár az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdéséhez kapcsolódóan az Alkotmánybíróságnak a kereseti kérelmek kimerítésére vonatkozó gyakorlatára hivatkozott, indítványában már egyes kereseti és fellebbezési tételek elbírálásának hiányát állította. A becsatolt iratokból kitűnően a kereseti kérelme meghatározott eszmei tulajdoni hányadának megállapítására, a közös tulajdon megszüntetésének meghatározására, másodlagosan a hatlakásos ingatlan társasházzá alakítására vonatkozott, illetve ezek tűrésére kérte kötelezni az alpereseket; élettársát többlehasználati díj megfizetésére kérte kötelezni majd keresetét később az ingóságokra vonatkozó kereseti kérelemmel is kiegészítette. Ezek közül a társasházzá alakítási kérelem és az ingóságokra vonatkozó kereseti kérelem első fokon elutasításra került és a döntés – fellebbezés hiányában – jogerőre emelkedett; a tulajdoni arányokat a Kúria döntése tartalmazza, az alperesek pedig az eljárás során tudomásul vették a tűrés kötelezettségüket. A többlehasználati díj tekintetében az eljárás még folyamatban van csakúgy, mint a közös tulajdon megosztásának a tárgyában és ehhez kapcsolódóan az aktuális forgalmi érték kérdésében. Mindezekből az következik, hogy a bíróság a kereseti kérelmeket vagy már jogerősen elbírálta, vagy azok elbírálása még folyamatban van.
- [36] Az indítványozó által hivatkozott „kereseti tételek” nem tekinthetők önálló kereseti kérelemnek. Az Alkotmánybíróság rámutat arra, hogy az indítványozó d) és e) pontként megjelölt kérelme tárgyában az eljárás még folyamatban van; azokat a bíróság az ingatlan aktuális forgalmi értékének megállapításakor értékelheti. Az indítványozó hivatkozott arra, hogy a különféle számítási metodikák esetleges alkalmazása miatt az elsőfokú eljárás során többféle bizonyítékot, illetve kérelmet is benyújtott, amiknek egy részét az elsőfokú bíróságnak – a választott metodika miatt – nem kellett figyelembe vennie. E körbe tartozik a b) pontként megjelölt kérelmi

elem. A becsatolt iratokból kitűnik, hogy a szerkezeti átalakítási költségek beszámításával kapcsolatos kérelmét az elsőfokú eljárás során jelezte az indítványozó, ám azokra sem fellebbezésében, sem az alperesi fellebbezést követően benyújtott fellebbezés-kiegészítésében nem hivatkozott (holott az alperesi fellebbezés alapján fennállt az esélye annak, hogy a másodfokú bíróság más számítási módra tér át). A *b)* pont szerinti kérelem a felülvizsgálati kérelemben jelent meg ismét; a *c)* pont szerinti kérelem pedig ekkor jelent meg először. Az általa végzett munka, illetve annak ellenértéke és beszámítása [*a)* pont] volt az egész eljárás során vitatott volt; azonban az elsőfokú bíróság az általa lefolytatott széleskörű bizonyítás során is csak annyit állapított meg, hogy az indítványozó végzett munkát az építkezés során (ennek egy részét az élettársa is elismerte), ugyanakkor az, hogy pontosan milyen munkát végzett és annak értéke nem határozható meg. A másodfokú bíróság pedig nem az egyes, becsatolt számlák alapján végezte az építkezés bekerülési költségének a meghatározását, hanem azt a szakértői vélemény alapján tette meg. (E körben az élettárs által végzett munkát sem vett figyelembe; az élettárs oldalán is csak olyan szakmunkák ellenértékét számolta el, amelyeket ingyenesen, szívességből, de szakember végzett.)

- [37] Az Alkotmánybíróság mindezekén túlmenően rámutat arra, hogy ezek a kérdések a bíróságok bizonyítási, tényállásmegállapítási feladatkörébe tartoznak; törvényességi és nem alkotmányossági kérdések. Tekintettel arra, hogy döntéseiket az eljáró bíróságok – az indítványozó által hivatkozott kérelmekre, illetve azok felülvizsgálatára vonatkozóan is – részletesen megindokolták, az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének a sérelme e körben sem merül fel.
- [38] 4.3. Az indítványozó hivatkozott az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésének a sérelmére is. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó általánosságban nem volt elzárva a jogorvoslati jogának a gyakorlásától, hiszen mind fellebbezéssel, mind felülvizsgálati kérelemmel élt, amelyek részben sikerre is vezettek (többlethasználati díj megállapítása, illetve a tulajdoni arány Kúria általi korrigálása).
- [39] A Kúria felülvizsgálati eljárásával kapcsolatban az Alkotmánybíróság gyakorlata következetes abban, hogy „[a]z Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése szerinti jogorvoslatihoz való jog olyan alkotmányos alapjog, amely tárgyát tekintve a bírói, illetőleg a hatósági (más közigazgatási) döntésekre terjed ki, tartalmát tekintve pedig azt kívánja meg, hogy valamennyi, az érintett jogát vagy jogos érdekét (helyzetét) érdemben befolyásoló érdemi határozat felülvizsgálata érdekében legyen lehetőség más szervhez, vagy azonos szerv magasabb fórumához fordulni” {3064/2014. (III. 26.) AB határozat, Indokolás [15]}. Az egyes eljárási törvényekben biztosított rendkívüli jogorvoslatok azonban, mint amilyen a felülvizsgálati kérelem is, kívül esnek az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésének védelmi körén [lásd pl. 3120/2012. (VII. 26.) AB határozat, Indokolás [22]}. A jogorvoslatihoz való alkotmányos követelmény kizárólag a rendes jogorvoslatra terjed ki, ebből következően a felülvizsgálat az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében foglalt jogorvoslatihoz való jog tartalmával nem áll alkotmányjogi összefüggésben [lásd: 3242/2015. (XII. 8.) AB végzés, Indokolás [24]].
- [40] A fentiek alapján tehát megállapítható, hogy a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség bekövetkezte az indítvány alapján nem merül fel.
- [41] 5. Mindezeket figyelembe véve az Alkotmánybíróság az indítványt – az Abtv. 47. § (1) bekezdése és az 56. § (1)–(2) bekezdései, valamint az Ügyrend 5. § (1) és (2) bekezdései alapján eljárva, az Abtv. 29. §-ára, valamint az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontjára tekintettel – visszautasította.

Budapest, 2021. október 19.

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
tanácsvezető, alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/846/2021.

